

گزارش

در سی از اسکاتلند

القای احترام به
مستمری بگیران یک
نظام تامین اجتماعی

در شرایطی که در بسیاری از کشورهای جهان، به واسطه تسلط نظام اقتصادی نئولیبرال یا تجربه تعدیل ساختاری، شاهد عدم برخورداری بیشتر مردم از حمایت اجتماعی هستیم، تصور آینده‌ای بهتر بسیار خوش‌بینانه به نظر می‌رسد. به همین دلیل، تجربه اسکاتلند در استفاده از قدرت قانون برای ارائه مزایای مختلف تامین اجتماعی، ارزشمند به نظر می‌رسد.

در سال گذشته، لایحه خدمات تامین اجتماعی اسکاتلند با اتفاق آراء، تبدیل به قانون شد و مهم‌ترین ویژگی آن، برخورداری از رویکردی «حق‌محور» بوده است. در قانون جدید، حق کار گرفتن تحت شمول حمایت‌های نظام تامین اجتماعی از جمله مصادیق حقوق بشر شناخته شده است. در این قانون، حق برخورداری از خدمات تامین اجتماعی به‌مثابه نوعی ابزار سرمایه‌گذاری روی آینده مردم اسکاتلند و راهکاری برای کاهش فقر دیده شده است. یکی از اصول قابل توجه در قانون جدید، «لزم برخورد محترمانه، به‌منظور حفظ کرامت مستمری‌بگیران»، به‌عنوان کلیدی‌ترین مسئله در تامین اجتماعی اسکاتلند است. این امر از آن جهت حائز اهمیت است که در بسیاری از کشورهای جهان، از جمله در خود انگلستان، مستمری‌بگیران تامین اجتماعی، تجربه‌خود را مواجهه با قوانین و مسئولان تامین اجتماعی را ناراحت‌کننده و تحقیرآمیز خوانده‌اند. مستمری‌بگیران تامین اجتماعی، به‌ویژه افراد معلول و بیکار، معمولاً از اینکه به‌عنوان بخش مشکل‌آفرین جمعیت برچسب خورده‌اند و با آن‌ها، نه به‌عنوان فردی با هویت مستقل، بلکه بیشتر به‌عنوان یک «پرونده» برخورد می‌شود، ناراضی هستند. برای نمونه، نتایج یکی از تحقیقات انجام‌گرفته در انگلستان، نشان می‌دهد، اگر کارمندان نظام تامین اجتماعی در ادبیات خود در مواجهه با مستمری‌بگیران، به‌جای استفاده از «جملات امری» مانند «باید و نباید»، از «عبارات اخباری» استفاده کنند و لحن مودبانه‌تر و دوستانه‌تری داشته باشند، رضایت مستمری‌بگیران افزایش قابل توجهی خواهد یافت.

به نظر می‌رسد، دولت اسکاتلند، نارضایتی‌های موجود را به‌خوبی شناسایی کرده است و سعی دارد شرایطی ایجاد کند که در آن‌ها، افراد در پروسه دریافت مزایای تامین اجتماعی نه‌تنها تحقیر نشوند، بلکه یکی از حقوق انسانی اساسی خود را مطالبه کنند. برای مثال، بازتعریف فرایندهای شناسایی افراد شایسته دریافت مزایای تامین اجتماعی، آموزش دوباره کارکنان برای برخوردای محترمانه‌تر و استفاده از شرکت‌های داوطلبانه در اجرای قوانین جدید، مورد توجه قرار گرفته است.

منبع: سایت روزنامه گاردین

بیکارها، لای پر قوا!

بیکاران در کدام کشورها راحت‌تر زندگی می‌کنند؟

زهرا طاهری

گردآوری و ترجمه

گزارش

استونی

کشور استونی، با داشتن تنها ۱/۵ میلیون نفر جمعیت، بودجه زیادی برای تامین مالی خدمات رفاهی در اختیار ندارد. با وجود این، تمامی امور مربوط به ارائه خدمات رفاهی در این کشور با اینتینت انجام می‌شود، در نتیجه در هزینه‌ها صرفه‌جویی می‌شود. شهروندان این کشور می‌توانند برای تمامی انواع مزایای تامین اجتماعی در یک نوبت تقاضا دهند و همین امر، باعث می‌شود مجبور به پر کردن تعداد زیادی از فرم‌های مشابه نشوند. مزایای بیمه بیکاری برای افرادی که به‌صورت غیرارادی شغل خود را از دست داده‌اند، برای مدت زمانی بین یک تا سه سال ارائه می‌شود. این مزایا، شامل ۵۰ درصد حقوق کارگران برای ۱۰۰ روز اول بیکاری و ۴۰ درصد حقوق در صورت ادامه بیکاری است. این مزایا، به افراد کم‌درآمدی تعلق می‌گیرد که سابقاً شاغل، خوداشتغال یا مشغول به تحصیل برای مدت ۱۸۰ روز در سال بوده‌اند.

فرانسه

تعهدات بیمه بیکاری در فرانسه نسبت به سایر کشورهای اروپایی بسیار سخاوتمندانه است و حتی برای افرادی که ماهانه تا ۶۹۵۹ یورو حقوق دریافت می‌کنند نیز قابل پرداخت است. در نگاه اول، این‌طور به نظر می‌رسد که این موضوع به نفع گروه‌های پردرآمد در فرانسه باشد، به‌خصوص که میانگین حقوق در فرانسه، معادل دو هزار یورو در ماه است. با این حال، آمارها حاکی از آن است که کمتر از هزار نفر عملاً حداکثر مزایای بیمه بیکاری را دریافت می‌کنند. افراد کمتر از ۵۰ سال می‌توانند تا دو سال از مزایای بیمه بیکاری استفاده کنند. برای افراد بالای ۵۰ سال، این مدت می‌تواند تا سه سال نیز ادامه یابد. به‌طور میانگین، افراد تا میزان ۶۵ درصد از حقوق خود را به‌عنوان مزایای بیمه بیکاری دریافت می‌کنند. برای آن گروه از افراد که سابقه مکفی کار را ندارند، حداقل حقوق ارائه می‌شود. برای افراد مجرد و بدون فرزند، ۵۱۴ یورو در هر ماه و برای زوج‌هایی با دو فرزند، ۱۰۷۹ یورو پرداخت می‌شود.

در نروژ، منابع لازم برای ارائه مزایای بیمه بیکاری از محل مالیات‌های عمومی تامین می‌شود. در فنلاند و سوئد، بیمه بیکاری اختیاری است

آلمان

مطابق قوانین بیمه در آلمان، حق بیمه بیکاری شامل سه درصد از حقوق کارگران است که نیمی از آن، توسط کارفرمایان پرداخت می‌شود. افرادی که حق بیمه‌شان را پرداخت کرده باشند، می‌توانند از یک تا دو سال از مزایای بیمه بیکاری برخوردار شوند. افراد دارای فرزند، می‌توانند تا ۲/۳ میزان حقوق قبلی خود را مطالبه کنند، اما افراد بدون فرزند، امکان مطالبه تنها ۶۰ درصد از حقوق قبلی خود را دارند. مدت زمان پرداخت مقرری براساس میزان حق بیمه پرداختی و سن، متغیر خواهد بود. افراد کمتر از ۵۰ سال، می‌توانند تا یک سال از خدمات بیمه بیکاری استفاده کنند. این مزایا، برای افراد ۵۰ تا ۵۴ ساله به مدت ۱۵ ماه و برای افراد ۵۵ تا ۵۸ ساله تا ۱۸ ماه ارائه می‌شود. برای آن دسته از افراد بالای ۵۸ سال که دیگر شغلی پیدا نمی‌کنند، مستمری بازنشستگی برابر با حداقل دستمزد پرداخت می‌شود. میزان مزایا در ژانویه هر سال، براساس میزان حداقل هزینه‌های معیشتی، مورد بازنگری قرار می‌گیرد. والدین بیکار، به‌ازای هر فرزند ۷ تا ۱۴ ساله، ۲۶۱ یورو و برای هر فرزند کمتر از ۷ سال، ۲۲۹ یورو دریافت می‌کنند. اگر دریافت‌کنندگان بیمه بیکاری از پذیرفتن شغل جدید امتناع کنند یا هیچ تلاشی برای یافتن شغل جدید نکنند، مزایا تا ۳۰ درصد برای سه ماه کاهش خواهد یافت. در صورت ادامه چنین وضعیتی، کاهش مزایا برای سه ماه دیگر نیز تمدید خواهد شد. افراد بدون نگرانی از خطر از دست دادن مزایای خود، می‌توانند کمتر از ۱۵ ساعت در ماه کار کنند.

ایرلند

افراد کمتر از ۶۶ سال که حداقل سه روز هفته را بیکار هستند، می‌توانند از مزایای بیکاری استفاده کنند. افراد ۱۸۸ یورو برای هر هفته دریافت می‌کنند و در صورت داشتن فرزند، این میزان افزایش خواهد یافت. البته این مزایا برای بیکاران غیرارادی است و اگر تشخیص داده شود که فرد عمداً از بازگشت به کار خودداری می‌کند، باید جریمه بپردازد.

ایتالیا

با وجود نرخ بیکاری ۱۲/۹ درصدی در ایتالیا، ارائه مزایای بیکاری به افراد، کمی سخت به نظر می‌رسد. میزان مزایا براساس درآمد افراد در دو سال آخر کارشان محاسبه می‌شود. افراد می‌توانند تا ۷۵ درصد از حقوق سابق خود را تا سقف ۱۸۰ یورو، به‌عنوان مزایای بیکاری در هر ماه دریافت کنند. برای افراد با درآمد بالا، این میزان شامل ۷۵ درصد حقوق ماهانه و ۲۵ درصد از میزان فاصله درآمد سابق‌شان با سقف مزایای بیمه بیکاری می‌شود.

نروژ

در نروژ، منابع لازم برای ارائه مزایای بیمه بیکاری از محل مالیات‌های عمومی

تامین می‌شود. در دانمارک، فنلاند و سوئد، بیمه بیکاری اختیاری است، اما افراد بیکاری که بیمه نیستند، می‌توانند از کمک‌هزینه‌های نقدی بیکاری برخوردار شوند، هرچند میزان آن بسیار پایین‌تر از مزایای بیمه بیکاری است. در نروژ، تور حمایتی بیکاری نسبت به سایر خدمات رفاهی که در این کشور ارائه می‌شود، چندان سخاوتمندانه نیست. دولت این کشور به «پرداخت پول در ازای کار» تأکید دارد. برای دریافت مزایای بیمه بیکاری، افراد باید حداقل یک سال کار کرده باشند. این مزایا، سه روز پس از بیکاری، به میزان ۶۰ درصد حقوق قبلی کارگر، قابل پرداخت است. همچنین مزایای

بیکاری افرادی که سابقاً درآمد بسیار بالایی داشتند، از میانگین درآمد جامعه بالاتر نخواهد بود. مانند دانمارک و فنلاند، افراد در نروژ نیز می‌توانند تا دو سال از مزایای بیمه بیکاری برخوردار شوند. اگر پس از دو سال، افراد همچنان امکان بازگشت به بازار کار را نداشته باشند، می‌توانند از برنامه‌های «مساعدت اجتماعی» استفاده کنند، اما واقعیت این است که کشورهای اسکاندیناوی، کمترین نرخ بیکاری را در میان کشورهای اروپایی دارند و مزایای بیمه بیکاری را تنها برای بخش بسیار کوچکی از جمعیت خود ارائه می‌کنند.

منبع: سایت روزنامه گاردین

خصوصی‌سازی خدمات بازنشستگی؛ روایت سه دهه شکست

مانند اجاره‌بهای محل کار، تبلیغات و هزینه‌های اجرایی مواجه هستند. به‌طور مثال، در آرژانتین هزینه‌های اجرایی ارائه خدمات بازنشستگی از ۶/۶ درصد در سال ۱۹۹۰، به ۳۲/۲ درصد در سال ۲۰۰۰ رسیده است. بالا رفتن هزینه‌های اجرایی، تأثیر قابل توجهی بر کاهش میزان مزایای شرکت‌های خصوصی دارد. دست‌آخر اینکه نظام‌های تامین اجتماعی خصوصی دولتی، درآمدهای صندوق‌های خود را در حوزه‌های متفاوتی سرمایه‌گذاری می‌کنند. برای نمونه، فنلاند در فاصله سال‌های ۱۹۲۰ تا ۱۹۴۰ از این درآمدها برای توسعه زیرساخت‌های عمومی و بعد از سال ۱۹۶۱، در راستای توسعه صنعتی و ارائه خدمات به مردم فنلاند استفاده کرده است. مادر نظام‌های تامین اجتماعی خصوصی، به منظور بازگشت سود سرمایه، این درآمدها در بازارهای مالی سرمایه‌گذاری می‌شوند و اولویت‌های ملی دیگر در نظر گرفته نمی‌شوند.

منبع: سایت سازمان بین‌المللی کار

باعث شکسته‌شدن قراردادهای اجتماعی مورد وفاق و احترام در نظام تامین اجتماعی شده است. در واقع، نظام بیمه‌های اجتماعی به‌منظور انتقال منابع مالی به کارگران و بازتوزیع درآمد به نفع گروه‌های کم‌درآمد به اجرا در می‌آیند. نظام تامین اجتماعی دولتی، به‌طور سنتی نابرابری‌های جنسیتی و درآمدی را از میان می‌برد. اما در نظام‌های تامین اجتماعی خصوصی، اگر افراد به علت درآمد کم یا ناتوانی، حتی به‌صورت موقت نتوانند حق بیمه‌های خود را پرداخت کنند، سرمایه‌گذاری کمتری را در صندوق بیمه خواهند داشت و در نهایت، مستمری کمتری نیز دریافت خواهند کرد. در چنین شرایطی، زنان و گروه‌های کم‌درآمد و آسیب‌پذیر، بیشترین صدمه را خواهند دید. در مجارستان میزان مزایای ارائه‌شده برای افرادی که ۲۰ سال سابقه پرداخت حق بیمه داشته‌اند، بین ۹/۸ تا ۱۲/۵ درصد کمتر از قبل از اجرای سیاست خصوصی‌سازی است. «نابرابری جنسیتی و درآمدی افزایش داشته است.

و در مواردی کاهش داشته است. امروزه بر سر گسترش دامنه شمول خدمات تامین اجتماعی به تمامی افراد جامعه، توافق عمومی وجود دارد. طرفداران خصوصی‌سازی خدمات بازنشستگی معتقدند که اجباری کردن این خدمات می‌تواند تعداد بیشتری از افراد را به مشارکت در این خدمت وادار کند. اما واقعیت این است که تمرکززدایی از نهادهای ارائه‌کننده این خدمت باعث‌شده بسیاری از کشورها با کاهش یا عدم تغییر در تعداد افراد زیر پوشش مواجه شوند. آمارها نشان می‌دهد که مزایای بازنشستگی ارائه‌شده در کشورهایی که تجربه خصوصی‌سازی این خدمات را پشت‌سر گذاشته‌اند، در حد استانداردهای سازمان بین‌المللی کار نیست. به‌طور مثال، در مجارستان میزان مزایای ارائه‌شده برای افرادی که ۲۰ سال سابقه پرداخت حق بیمه داشته‌اند، بین ۹/۸ تا ۱۲/۵ درصد کمتر از قبل از اجرای سیاست خصوصی‌سازی است. «نابرابری جنسیتی و درآمدی افزایش داشته است.

برای رفع مشکلات ناشی از اجرای این سیاست آغاز کرده‌اند. با توجه به عقب‌نشینی ۶۰ درصد از کشورهایی که این سیاست را در پیش گرفته بودند، می‌توان این گونه نتیجه گرفت که اجرای سیاست «خصوصی‌سازی خدمات بازنشستگی» انتظارات را برآورده نکرده است. میزان شمول این خدمت تغییر نکرده و حتی کاهش نیز یافته است، مقدار مزایای بازنشستگی کاهش پیدا کرده و نابرابری جنسیتی و درآمدی نیز تشدید شده است. از همه بدتر اینکه ریسک نوسانات بازارهای مالی بر دوش خود مستمری‌بگیران گذاشته شده است. هزینه‌های اجرایی افزایش یافته و این افزایش هزینه‌ها، نه‌تنها به بهبود ارائه این خدمات منجر نشده، بلکه آن را تضعیف هم کرده است. «سازمان بین‌المللی کار» (ILO) در مقاله‌ای به مهم‌ترین تبعات و مشکلات ناشی از «خصوصی‌سازی خدمات دوره بازنشستگی» پرداخته است. در ادامه مهم‌ترین این موارد را به اختصار مرور می‌کنیم:

تعداد افراد تحت پوشش، تغییر نکرده

در ۳۰ کشور جهان در فاصله سال‌های ۱۹۸۱ تا ۲۰۱۴، تمام یا بخشی از خدمات مربوط به ارائه مستمری بازنشستگی به بخش خصوصی واگذار شده است. از میان این ۳۰ کشور، ۱۴ کشور در آمریکای لاتین، ۱۴ کشور در اروپای شرقی و دو کشور در آفریقا قرار دارند. با در نظر گرفتن اینکه نظام تامین اجتماعی در بسیاری از کشورهای جهان به دلیل وجود مشکلاتی نظیر پیرشدن جمعیت و کسری بودجه، ارائه خدمات بازنشستگی با چالش‌های جدی مواجه بوده است، خصوصی‌سازی این خدمت به‌عنوان راهکاری برای ارائه بهتر این خدمات در «کشورهای در حال توسعه» در نظر گرفته شده است. به‌رغم آنکه کشورهای توسعه‌یافته و صنعتی نیز با مسائل نسبتاً مشابهی مواجه هستند، اما هیچ کدام از آن‌ها سیاست «خصوصی‌سازی» خدمات دوره بازنشستگی را به‌عنوان راه‌حلی برای مسائل پیش روی خود نپذیرفته‌اند. تا انتهای سال ۲۰۱۸، تعداد ۱۸ کشور از اجرای سیاست خصوصی‌سازی خدمات بازنشستگی عقب‌نشینی کرده و اصلاحاتی

خصوصی‌سازی خدمات بازنشستگی، باعث شکسته‌شدن قراردادهای اجتماعی مورد وفاق و احترام در نظام تامین اجتماعی شده است